

8. Психологічна профілактика суїцидальної поведінки співробітників органів внутрішніх справ : методичні рекомендації. – К: НАВСУ, 2000.

УДК: 378.091.12

Бивалькевич Леонід Мстиславович,
аспірант кафедри професійної освіти та
безпеки життєдіяльності
Чернігівського національного
педагогічного університету імені
Т.Г. Шевченка

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ ПТНЗ

Одним із основних завдань педагогічної науки є вдосконалення професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ. Важливим є аналіз наявних умов у педагогіці, пошук інноваційних форм, методів, на основі яких визначаються найбільш значущі й перспективні педагогічні умови для підготовки майбутніх кваліфікованих інженерів-педагогів.

Мета статті – аналіз наявних умов у педагогіці, визначення основних педагогічних умов, що забезпечать ефективну підготовку майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ.

Аналіз філософської, психолого-педагогічної, методичної та соціологічної літератури показав, що «умова» є складова частина будь-якого процесу, зокрема й процесу формування професійної етики майбутніх інженерів-педагогів при вивченні спеціальних дисциплін. Завдяки наявності відповідних умов властивості речей переходять із можливості в дійсність [1, с. 178].

У психології «умову» розуміють як сукупність явищ зовнішнього та внутрішнього середовища, що ймовірно впливають на розвиток конкретного психічного явища, до того ж це явище опосередковується активністю особистості, групи людей (за М. Конюховим) [2].

Науковці спеціально визначають термін «педагогічна умова» як певну обставину, що впливає (прискорює чи гальмує) на формування та розвиток педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості [3; 4; 5].

Дослідники А. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий під педагогічними умовами розуміють чинники, що впливають на процес досягнення мети, при цьому поділяють їх на [6]:

а) зовнішні: позитивні відносини викладача і студента; об'єктивність оцінки навчального процесу; місце навчання, приміщення, клімат тощо;

б) внутрішні: індивідуальні властивості студентів (стан здоров'я, властивості характеру, досвід, уміння, навички, мотивація тощо).

В. Андреев вважає, що педагогічні умови – це результат «цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення ... цілей» [7, с. 124]. Педагогічні умови являють собою якісну характеристику основних процесів і явищ освітнього середовища, що відображає основні вимоги до організації діяльності сукупність об'єктивних можливостей, обставин педагогічного процесу.

На думку О. Бражнич, педагогічні умови є сукупністю об'єктивних можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей здійснення педагогічного процесу, що забезпечує успішне досягнення поставленої мети [3].

Р. Серьожникова під «педагогічними умовами» розуміє сукупність об'єктивних можливостей, змісту, форм, методів, педагогічних прийомів [8].

Ю. Бабанський визначає педагогічні умови як чинники (обставини), від яких залежить ефективність функціонування педагогічної системи [10]. Педагогічні умови – категорія, що визначається як система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, які об'єктивно склалися чи суб'єктивно створені, необхідні для досягнення конкретної педагогічної мети.

Проблеми педагогічних умов становлення закладів освіти досліджувалась рядом вітчизняних науковців: О. Сухомлинським, Б. Андрієвським, Л. Даниленко, М. Ярмаченко.

Так, наприклад, Б. Андрієвський розглядав теоретичні основи прогнозування шкільної освіти на основі організаційно-

педагогічних і соціально-економічних аспектів. Л. Даниленко вивчав проблеми становлення і розвитку закладів освіти відповідно до соціально-економічних умов як «синтез трансформованих у педагогічне середовище політичних та економічних процесів, які відбуваються у суспільстві» [11]. Б. Чижевський розглядає організаційно-педагогічні умови як «функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах» [12].

Н. Жукович-Дородних визначає певні педагогічні умови, а саме:

- організація педагогічного процесу, спрямованого на формування та розвиток професійної готовності майбутнього фахівця;

- застосування особистісно-орієнтованого підходу до підготовки кваліфікованих робітників, створення особистісно-орієнтованих взаємовідносин;

- ліквідація дублювання змісту професійної освіти шляхом удосконалення та максимального розвитку міждисциплінарних зв'язків між школою та ПТНЗ;

- використання віртуальних методів навчання із застосуванням інформаційних технологій.

І. Гриценко до педагогічних умов, що забезпечують ефективність навчання учнів ПТНЗ, відносить:

- оновлення змісту навчання з урахуванням динамічних техніко-технологічних змін у професійній галузі, в структурі професійної діяльності кваліфікованих робітників;

- впровадження сучасних форм і методів навчання, методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів;

- створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників; залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності;

- забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах;

- модернізація матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень.

На основі аналізу досліджень педагогічного матеріалу і педагогічної літератури (А. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий, О. Бражнич, М. Боритко, Ю. Бабанський,

І. Гриценюк), власного досвіду та практики організації творчого розвитку студентів були визначені такі педагогічні умови:

– зміст і характер діяльності викладача вищого навчального закладу, сприяє розвитку творчих здібностей майбутніх інженерів-педагогів;

– створення середовища до розвитку технічної творчості учнів ПТНЗ, через запровадження задачного підходу, елементів проблемності, методів пошуку творчих рішень.

– запровадження спецкурсу «розвиток технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів»;

Перспектива подальших досліджень полягає в практичному застосуванні визначених педагогічних умов у професійній підготовці майбутніх інженерів-педагогів до організації технічної творчості в системі профосвіти.

Список використаних джерел:

1. Апресян Р. Г. Этика: энциклопедический словарь / Р. Г. Апресян, А. А. Гусейнов. – М. : Гардарики, 2002. – 389с.
2. Конюхов Н. И. Словарь-справочник практического психолога / Н. И. Конюхов. – Воронеж : Из-во НПО «МОДЭК», 1996. – 224с.
3. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання : навч. посіб. / А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий. – К. : ІСДО, 1993. – 336с.
4. Ипполитова Н. В. Система профессиональной подготовки студентов педагогического вуза: личностный аспект : Монография [Текст] / Н. В. Ипполитова, М. А. Колесников, Е. А. Соколова. – Шадринск: Исеть, 2006. – 236с.
5. Бражнич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. Г. Бражнич. – Кривий Ріг, 2001. – 238с.
6. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навч. посіб. / А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий. – К. : ІСДО, 1993. – 336с.
7. Андреев В. И. Педагогика. Учебный курс для творческого саморазвития / Ред. В. И. Андреев. – [2-е изд.]. – Казань : Центр инновационных технологий, 2000. – 600с.
8. Серьожникова Р. К. Основи психології і педагогіки: Навч. посібник / Серьожникова Р. К., Пархоменко Н. Д., Яковицька Л. С. – К. : Центр навч. літератури, 2003. – 243с.

9. Андреев В. И. Эвристическое программирование учебно-исследовательской деятельности / В. И. Андреев. – М. : Высш. шк., 1981. – 240с.
10. Бабанский Ю. К. Избранные педагогические труды / [сост. М. Ю. Бабанский]. – М. : Педагогика, 1989. – 560с.
11. Даниленко Л. І. Соціально-педагогічні умови ефективного управління загальноосвітньою школою : автореф. дис. на здобуття вченого ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. І. Даниленко. – К., 1994. – 23с.
12. Чижевський Б. Г. Організаційно-педагогічні умови становлення ліцеїв в Україні / Чижевський Б. Г. – К. : Інститут педагогіки АПН України. – 1996. – 249с.

УДК: 94(477.7)/128

Богатирьов Андрій Іванович,
головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії №2 НДЦ ІКВС

ПРИВЕДЕННЯ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ З СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПЕНІТЕНЦІАРНОГО ПЕРСОНАЛУ

Основними законодавчими актами у цій сфері правового регулювання є: Конституція України; Закони України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», «Про охорону праці», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про центральні органи виконавчої влади».

Справа в тому, що становлення пенітенціарної системи та приведення чинного законодавства до Європейських стандартів з соціального захисту її персоналу супроводжується рядом труднощів. До них відносять: нестабільну соціально-економічну ситуацію в Україні, гуманізацію карального процесу, виокремлення Пенітенціарної служби України як окремого органу виконавчої влади, нове кримінально-процесуальне законодавство, засноване на застосуванні міжнародних стандартів, високий криміногенний рівень злочинності, специфічні умови службової діяльності співробітників виправних колоній.